וסח מן מאכל עלמו נדר. ואימתי אסור להסתילו כפה והני לאו מאכל ניהו: **סתנאת מאכלך עלי.** יהא אסור: **ואימא.** מאי 'הנאת מאכלך' אלא יאסור מיכון עלו ויהן על גבי מכתו והייט נמי הנאת מאכלך ואכתי אמאי לא יסתילנו כפה וכברה: **סמבייסא לידי מאכלך עלי.** ונפה וכברה מביא מאכלו למאכל ולהכי לא יסתילנו לו: **אפי' עק וכו' ואפי' נגע בעלמא.** אל מדיר אסור למודר ליהן כה פירות דהנאה המביאה לידי מאכל הוא ואסור: **סום לרכוב עליו.** לילך לבית המשתה: **או מבפש לירקום כפ.** בבית המשתה כדי שיהגו בו כבוד והייט הנאה: **מיפסק ומיוול כמרעים.** שהולך דרך קרקעי לבית המשתה ומקלר דרכו: **אפי'.** מי הוי הנאה המביאה לידי מאכל בכל הני לא: **נריכא למימר.** דאפי' הא ליכא הנאה כלל: **וקאמי אשמעינן.** ומ"מ דאפי': **נא נעולם.** אפי' אלא לירושלים כה ובדין הוא דלא היה לריך למיתי משתיו: **נגע בידי וכו'.** ומהא ליכא למשמע מינה: **מתני' מקום שמשכירין.** שהגיע להשתיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להסתילו דכיון שהגיעו להשכיר מיחזי כהנאה המביאה לידי מאכל ואסור: **גמ' מכלל דריסא.** דקתני לא יסתילנו כפה וכברה הוי ס"ד שאין מוכירין כלומר שאין טרחן להשתיל אבל הכא שהוכירו שכירות משמע דריסא: **אלימא.** שאין מוכירין: **שלא ליראות בהן צריכא למימר.** דאפי' לא יראה בהן אסור: **אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא.** לעולם שלא ליראות, ואידך דקתני רישא "לא ישאילנו" תנא סיפא "משאילו": **מתני' וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש, מקום שמשכירין כיוצא בהן, אסור: גמ' מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין,** מאן תנא? *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: **מתני' *המודר הנאה מחבירו** שוקל לו את שקלו, ופורע את חובו, ומחזיר לו את אבידתו, מקום שנוטלין עליה שכר, תפול הנאה להקדש: **גמ' אלמא *אברודי ארי בעלמא הוא ושרי,** מאן תנא? *אמר רב הושעיא זו דברי

חיטי מאכל נדר? אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי "אימא שלא ילעום חיטין ויתן על מכתו? אמר רבא באומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי, אמר רב פפא שלא להביא פירות, ותמור להביא עליו פירות ואפי' צנא בעלמא=הנאה המביאה לידי מאכל הוא, בעי רב פפא סום לרכוב עליו ומבעת לירות בה מהו, מיפסק ומיזל בארעיה מאי? תא שמע אבל משאיל לו חלוק וטלית נזמים ומבעות היכי דמי: אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא, לעולם שלא ליראות, ואידך דקתני רישא "לא ישאילנו" תנא סיפא "משאילו": **מתני'** וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש, מקום שמשכירין כיוצא בהן, אסור: **גמ'** מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין, מאן תנא? *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: **מתני'** *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו, ופורע את חובו, ומחזיר לו את אבידתו, מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש: **גמ'** אלמא *אברודי ארי בעלמא הוא ושרי, מאן תנא? *אמר רב הושעיא זו דברי

[נעיל נב: ושם נסמן]

כתובות קו.

[ב"ק מח. ב"ב נג.]

[כתובות קח. ע"ש]

פי' הרא"ש

והא מן מאכל נדר. דמשמע דוקא לאוכל נפש: תימא שלא ילעום חיטין על מכתו. דלשתות נמי אסור: אימא שלא יהנה מגוף המאכל דלא אסר אלא שלא יאכל ממנו כפה וכברה אבל יהנה בדבר אחר: אבל לא יסתילנו כפה וכברה. דמשמע דאפילו בכה"ג אסור: אפי' עק. חיטי שנתבקעו: אפי' נגע בעלמא. אפילו בלא הסתלה: סום לרכוב עליו. לילך לבית המשתה: או מבפש לירקום כפ. לילך לבית המשתה כדי שיהגו בו כבוד: מיפסק ומיוול כמרעים. שהולך דרך קרקעי לבית המשתה ומקלר דרכו: אפי'. מי הוי הנאה המביאה לידי מאכל בכל הני לא: נריכא למימר. דאפי' הא ליכא הנאה כלל: וקאמי אשמעינן. ומ"מ דאפי': נא נעולם. אפי' אלא לירושלים כה ובדין הוא דלא היה לריך למיתי משתיו: נגע בידי וכו'. ומהא ליכא למשמע מינה: מתני' מקום שמשכירין. שהגיע להשתיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להסתילו דכיון שהגיעו להשכיר מיחזי כהנאה המביאה לידי מאכל ואסור: גמ' מכלל דריסא. דקתני לא יסתילנו כפה וכברה הוי ס"ד שאין מוכירין כלומר שאין טרחן להשתיל אבל הכא שהוכירו שכירות משמע דריסא: אלימא שלא ליראות בהן צריכא למימר. דאפי' לא יראה בהן אסור: אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו. ואפ"ה אסור: לא. אפי' לירושלים: לעולם שלא ליראות, ואידך דקתני רישא לא ישאילנו תנא סיפא משאילו: מתני' וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש. כגון כלי זכוכית: שמשכירין כיוצא בהן. כגון כלי חרס: אסור. למדיר: גמ' מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין. דאפי' אין מוכירין אסור: מאן תנא. דאמר כן: אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא. דאמר בכל מקום שמוכירין אסור אפי' אין שם אלא כלי חרס: מתני' המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שנותנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום: (ע) מדקתני 'פורע חובו' ולמה לו מהני ליה מכלום להא לא יהיב ליה בידים ממש: **בעלמא סוא.** שמבריח חובו מעליו ושרי: **מאן תנא.** דלחברוחי שרי: **אמר רב הושעיא זו דברי** דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא קפדי בה לישני אין זה קרוי נהנה מחבירו ואם תאמר דהכא מעמע דבדליסת הרגל לא קפדי לישני אמרו דבגן ואילו בפ' מוכת הבתים (נ"ב דף מז:) לתרוץ גבי לתו דברים שאין להם חזקה ותתרוץ הכא בחלר של שותפות עסקינן דלהעמידה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי אבל אדם אחר קפדי ויכין שכן ליסמר לפילו לרבנן. תירץ הרמב"ן ז"ל דהעמידה דאמר התם הייט להתעכב ואינה בחלר דומיא דהעמדת בהמה דתנן התם במתני' וכי התי גוונא הוא דאמר דוקא שותפין לו קפדי אבל אדם אחר לא קפדי דעלמא קפדי אבל הכא דבדליסת הרגל בעלמא עסקינן דהייט לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם וכה"ג אפי' אחר קפדי דעלמא דלא קפדי אלא שותפין לו קפדי: ועלעין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דאמר "משאילו": **מתני'** וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש, מקום שמשכירין כיוצא בהן, אסור: **גמ'** מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין, מאן תנא? *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: **מתני'** *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו, ופורע את חובו, ומחזיר לו את אבידתו, מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש: **גמ'** אלמא *אברודי ארי בעלמא הוא ושרי, מאן תנא? *אמר רב הושעיא זו דברי

[נעיל ונטעת לירלות]

תוספות

אימא שלא יאכל מיכון. משום הנאת מאכל למיסתר ואפי' מתכון אל מדיר עלמו: **וטבעת** להכתות בו. כלומר עשוי בנוים המשמה ופ"ה: **מאן** תנא למתר רבנן דלא קפדי. ור"ת היה: ור"ת תנן מזה זימנין בריסתא כ"ל וי"ל דמיכא הך דהכא מדקדק לפי לשתי כר"ת דלי לאו בחלר ודכ"ע ולכך מדקדק הכא מפיפה:

הגהות הב"ח

(ע) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הס"ד ותת"ל ג"ל פיקחא גמ' ותת"ל מ"ה מדקתני וכו' נדים ממש תלמוד כ"ל והל"ע:

ב א ב ג ד ה מיי' פ"ו מהל' מכל' נדרים ה"ח ב סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סי' רכו סעיף ג:

ג ו ז מיי' פ"ג מה' מ"ד ופ"ו הל' ג סמג עה עשין נב:

נוסח אחר
אמאי אאכל אסור לפשוט ולברוך כלפה ובברוך – הני לא אאכל קם

* פסחים נ"ו: כתובות נ"ק

* ע"ש לעיין את לשון הרא"ש בזה: [ועי' תוספות ד"ה אסור אאכל]

מתנה

ב"ב ל"ג: ב"ק ל"ג: מיי' פ"ו מהל' מתנה הלכה ה"ג

*) ע"ל ובמדיר